

A photograph of a meeting in progress. In the foreground, the back of a woman's head with her hair in a bun is visible. In the background, three other people (two men and one woman) are seated around a table, looking towards the camera. A whiteboard is visible in the background.

Psychische gezondheid en de Wet Medische Keuringen

Willemijn Roozendaal (VU)

Psychische aandoening komt vaak voor

- Ruim 43% van de mensen krijgt ooit in zijn leven te maken met een psychische aandoening.
- De oorzaak van verzuim is gemiddeld genomen in 1 op de 3 gevallen psychisch.
- Bij 39% van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen WIA/WAO was de hoofddiagnose een psychische aandoening

(cijfers CBS, Samen Sterk Zonder Stigma, Trimbos-instituut)

- Onderzoek Cornelius (2013): psychische stoornissen WIA-ers:
depressie (24%), posttraumatische stressstoornis (11%)
gegeneraliseerde angst (10.4%) en sociale fobie (10.7%)
- 76% van de gemelde beroepsziekten in 2015 was (mede) psychisch
(overspannenheid, burn out, depressie, ptss)

Er wordt aan gewerkt..

- 2013 campagne 'Check je Werkstress' (onderdeel van het programma duurzame inzetbaarheid SZW): preventieve aanpak van psychosociale arbeidsbelasting.
- 2014 project «Mensenwerk», ter bevordering van participatie van mensen met psychische aandoeningen, o.a. samenwerking GGZ en gemeenten/UWV
- O.a. website Samen Sterk zonder Stigma
- Voorjaar 2016 SZW campagne 'Ongewenst gedrag op de werkvloer'

- Deze programma's zijn gericht op:
  - preventie op de werkvloer
  - cultuuromslag, acceptatie
  - bevordering participatie

Maar in de tussentijd.. Lopen verzuimkosten op

VERZUIM

VERZUIM VAN TENMINSTE 1 DAG IN AFGELOPEN MAAND

Een deel meldde verzuim in 2 of 3 categorieën.

van alle werkenden verzuimde op enigerlei wijze.

VERZUIMDUUR

was gemiddeld het verzuim in de afgelopen maand.

MEESTE VERZUIM BIJ

48,9 dagen/jaar

Drugsmisbruik

33,9

Bipolaire stoornis

25,6

Depressieve stoornis

23,8

Spijverteringsstoornis

20,3

Paniekstoornis

AANDOENINGEN MET DE HOOGSTE VERZUIMKOSTEN VOOR DE SAMENLEVING

depressieve stoornis

chronische rugpijn

aandoening aan de luchtwegen

spijsverteringsproblemen

drugsmisbruik

kosten van verzuim van alle aandoeningen

Kosten voor de samenleving, van verzuim op enigerlei wijze in het afgelopen jaar.

Artikelnummer: INF001, 2013

Bron: Trimbos-instituut 'Verzuim door psychische en somatische aandoeningen bij werkenden'; Utrecht 2011

Is risicoselectie aan de poort toegestaan?

- In jaren '90 toegenomen werkgeversverplichtingen bij ziekte (loondoorbetaling 104 weken, re-integratieplichten)
- In zelfde periode, enorme toename aanstellingskeuringen (veelal door bedrijfsartsen)
- 1998: Wet Medische Keuringen: **keuringsverbod**
- Medische keuringen bij werving en selectie zijn verboden (tenzij.. zie hierna)
- Het is (eenieder) verboden om vragen te stellen of inlichtingen in te winnen over de gezondheidstoestand van de keurling of over diens ziekteverzuim in het verleden.
- Een vraag over gezondheid bij sollicitatie wordt door de CKA aangemerkt als een (in beginsel verboden) aanstellingskeuring

Toegestane keuring 1

- ✓ Aan de vervulling van de **functie** moeten **bijzondere eisen** op het punt van de medische geschiktheid worden gesteld.
- ✓ Bij de werving van kandidaten wordt de keuring gemeld.
- ✓ De keurling is overigens geschikt bevonden
- ✓ Dan mag de **bedrijfsarts** keuren, dat wil zeggen vragen stellen over de gezondheidstoestand van de keurling en medisch onderzoek verrichten

Toegestane keuring 2

- ✓ Er zijn bijzondere functievereisten (waaronder eisen in verband met veiligheid keuring en derden)
- ✓ De risico's voor de gezondheid en veiligheid kunnen niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, worden gereduceerd.
- ✓ De functie eisen zijn ter advisering voorgelegd aan een bedrijfsarts en schriftelijk vastgelegd

Bijzondere functie vereisten

In de Leidraad Aanstellingskeuringen worden de volgende bijzondere functie-eisen onderscheiden:

1. Lopen
2. Klauteren en klimmen
3. Hurken, knielen en/of kruipen
4. Tillen van lasten
5. Energetische belasting
6. Werken in gebogen en gedraaide houding van de rug
7. Werken met de armen boven schouderhoogte
8. Scherp zien op afstand
9. Scherp zien dichtbij
10. Kleuren zien en onderscheiden
11. Horen
12. Rijden op trillende voertuigen (lichaamstrillingen)
13. Werken met trillend handgereedschap
14. Ioniserende straling
15. **Verhoogde waakzaamheid en oordeelsvermogen**
16. Blootstelling van huid van werknemer aan vaste of vloeibare stoffen
17. Blootstelling van luchtwegen en longen van werknemer aan stof, rook gas of dampen
18. Contact van huid van werknemer met voedingsstoffen, producten of andere personen
19. Contact van afscheidingsproducten of lichaamsvloeistoffen van werknemer met voedingsstoffen, producten of andere personen

WMK werkt best goed..

- Aanstellingskeuringen zijn door WMK sterk afgenomen
- Bedrijfsartsen zijn goed op de hoogte van de wet

Maar...

- Zijn de medische keuringen nu vervangen door assessments en psychologische tests?
- 2015: CKA in gesprek over psychologische selectie onderzoeken
Komen daarin medische onderwerpen aan de orde?
- Visie document CKA 2016: gezondheidsvragen tijdens psychologische tests zijn verboden

Wat is psychische (on)gezondheid?

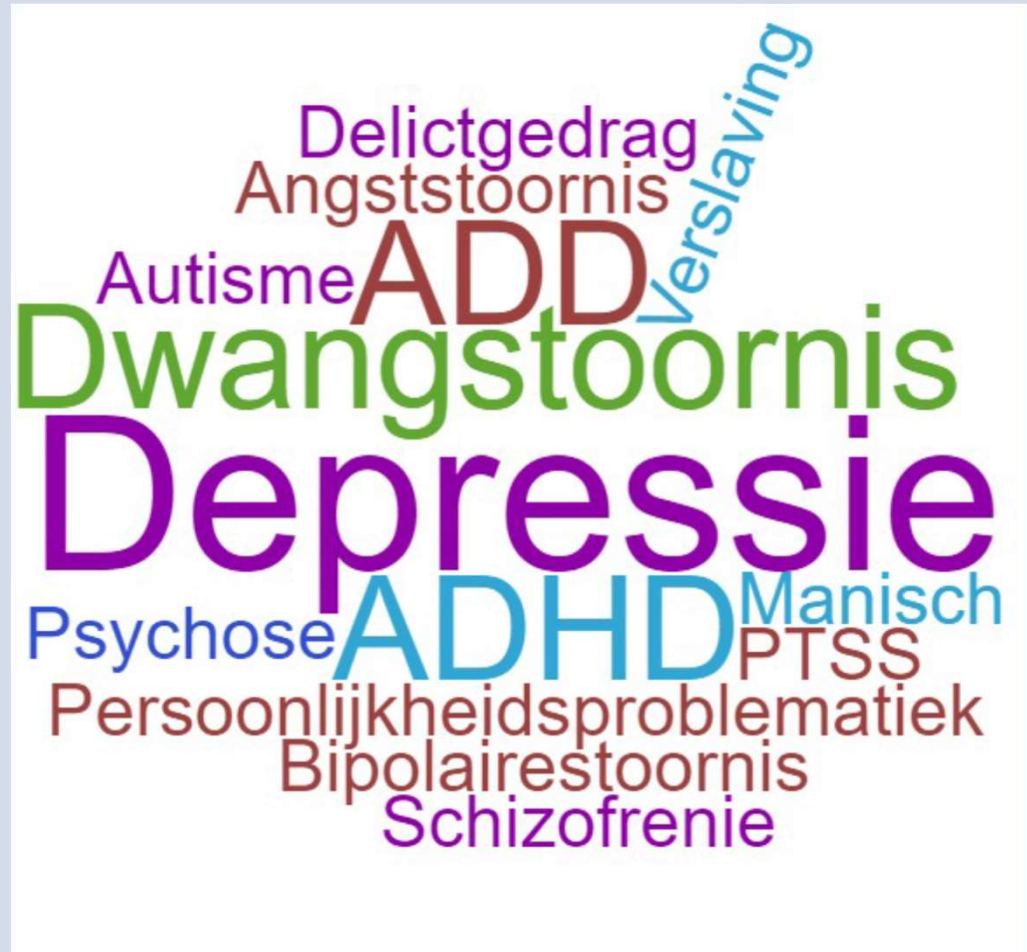
- Maar wat is precies het verschil tussen een vraag naar psychische gezondheid en een vraag naar een persoonlijkheidskenmerk?

Psychische klachten

Psychische aandoening

Persoonlijkheidskenmerken

Vragen over psychische geschiktheid

- Wat mag er bij een sollicitatiegesprek?
- Wat bij een assessment?
- Op welke bijzondere functie-eisen die te maken hebben met psychische gezondheid mag worden gekeurd?
- Voor welke beroepen?
- Hoe kun je psychische belastbaarheid meten?
- Kan een bedrijfsarts dit meten?
- Of moet dit door een psycholoog worden gedaan?

- Etc...

Het woord is aan u

Werkconferentie

